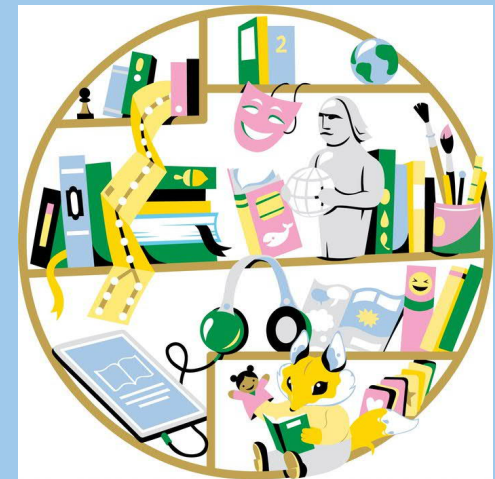

Kirjallisuustehtäviä

Lukuinto – Läsiver -hanke
2020–2022

Helsinki
Helsingfors

Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Supertaitoni

Keskustelkaa vahvuuksista. ”Jokaisella on vahvuuksia. Toisilla ne ovat jo esillä, toisilla vielä piilossa. Sinussakin on paljon hyviä puolia. Ovatko ne jo esillä vai vielä piilossa? Mieti omia hyviä puoliasi. Mitkä ovat vahvuuksiasi? Mistä osaamastasi taidosta olet erityisen ylpeä?” Lähde: *Pomenia tunneseikkailukortit* (Grahn, P.)

Voitte harjoitella tekstintuottamista tietokoneella tai vaihtoehtoisesti opettaja voi tulostaa ja kopioida jokaiselle A4-kokoisen paperin (vaaka), jonka alareunassa on jo valmiina teksti: SUPERTAITONI: *Olen ylpeä, kun osaan...* Oppilas voi itse jatkaa lauseen loppuun omalla vahvuudellaan ja piirtää kuvan vahvuudestaan paperille. Voitte lisätä myös muita vahvuuteen liittyviä lauseen alkua, kuten: *Olen taitava...*, *Minun vahvuuteni on/vahvuuksiani ovat...*

Keskustelkaa valmiista töistä niin, että jokainen saa kertoa omasta vahvuudestaan ja toiset saavat kysyä tarkentavia kysymyksiä supertaidosta. Esimerkiksi: *Koska opit lukemaan? Mikä lukemisessa on parasta?* Kootkaa valmiista töistä luokan seinälle näyttely tai kootkaa niistä video, jonka voi näyttää esimerkiksi huoltajille. Katso [Pikkukakkosen vinkki: https://www.instagram.com/p/BtRRhkphGHW/](https://www.instagram.com/p/BtRRhkphGHW/)

Pohdintaa rohkeudesta

Vaihtoehto 1. Pohtikaa aluksi pareittain tai pienissä ryhmissä. Mitä rohkeus tarkoittaa ja minkälaisia esimerkkejä tiedätte/keksitte rohkeudesta. Keskustelkaa ajatuksista yhteisesti ja kerätkää parien ryhmien ajatuksia taululle.

Vaihtoehto 2. Jatkaa pareittain/pienryhmässä lausetta: *Onko rohkeutta.....?* Kerätkää lauseet taululle ja järjestäkää niiden pohjalta äänestys. Esimerkki: *Onko rohkeutta ajaa pyörällä ilman käsiä?* Jos oppilas äänestää kyllä, hän nostaa ylös vihreän lapun/kynän ja jos oppilas äänestää ei, hän nostaa ylös punaisen lapun/kynän. Laskekaa taululle ylös kyllä- ja ei-äännet. Pyrkikää siihen, että oppilaat perustelevat kantansa. Keskustelkaa sekä kyllä- että ei-mielipiteistä.

Esimerkkiväittämiä:

Onko rohkeutta nauraa toiselle?

Onko rohkeutta itkeä, jos sattuu/on paha mieli?

Onko rohkeutta tutustua uusiin kavereihin?

Uusi sivuhenkilö tarinaan

Keskustelkaa ryhmässä yhteisen kirjan henkilöistä/hahmoista ja pohtikaa, millainen henkilö tai hahmo voisi tulla kirjan tapahtumiin mukaan. Pohtikaa myös, millä tuulella hän voisi olla tai millaisia tunteita hän voisi tuoda mukanaan liittyessään kirjan tapahtumiin.

Piirtäkää, leikatkaa, muovailkaa tai askarrelkaa uusi sivuhenkilö tarinaan yksin/pareittain/ryhmissä. Pohtikaa, miten hahmon tunnetilat näkyvät ja mistä sen voi päätellä. Voitte keksiä sivuhenkilöille omat tarinat ja/tai jatkaa yhdessä käsitellyn kirjan tarinaa uusien sivuhenkilöiden avulla. *Mitä tapahtuu seuraavaksi?*

Voitte työskennellä suullisesti, kirjoittaen tai (draama)leikin avulla pareittain tai pienissä ryhmissä.

Moninaisuus

Tehtäviä päähenkilöstä

Piirtäkää kuva omasta lempipäähenkilöstä (kirja, elokuva, lastenohjelma, näytelmä, peli). Keskustelkaa töistä: *Millaisia lempipäähenkilöitä töistä löytyy? Mitä yhteistä ja mitä erilaista niissä on?* Voitte myös kirjoittaa päähenkilöistä tekstin/ Ystäväni kirja –sivun. Laittakaa työt esille oppimisympäristöönne, jos mahdollista.

Keskustelkaa ryhmässä/luokassa lempipäähenkilöistä.

Tutkikaa keskustelun jälkeen ryhmän tiloissa/luokassa olevista lastenkirjoista, millaisia päähenkilöitä niistä löytyy. Voitte esimerkiksi laskea, kuinka moni kirjojen päähenkilöistä on:

- ihmishahmo/tyttö/poika/lapsi/aikuisen
- eläinhahmo
- mielikuvitusahmo?

Kootkaa esimerkiksi taululle diagrammi erilaisten päähenkilöhahmojen lukumääristä.

Vertailkaa lukuja ja keksikää yhdessä sanallisia laskutehtäviä. Jättäkää yhteinen työ näkyville oppimisympäristöönne.

Kuka minä olen?

Tehdään aarrekaartat omista vahvuuksista, unelmista, mielenkiinnonkohteista.

Piirtäkää, leikatkaa lehdistä tai tulostakaa internetistä (muistakaa nettietiketti!) kuvia, joiden avulla jokainen ryhmän/luokan lapsi voi kertoa itsestään esimerkiksi seuraavia asioita:

- *Kuka minä olen?*
- *Millainen minä olen?*
- *Mistä minä innostun?*
- *Mistä olen kiinnostunut?*
- *Missä olen hyvä?*
- *Mitkä ovat vahvuuteni?*
- *Mitä harrastan?*
- *Mitä haluan oppia lisää?*

Käykää työt läpi yhteisesti niin että jokainen saa esitellä oman työnsä. Harjoitelkaa samalla hyvän palautteen antamista kaverille.

Ystäväkirja

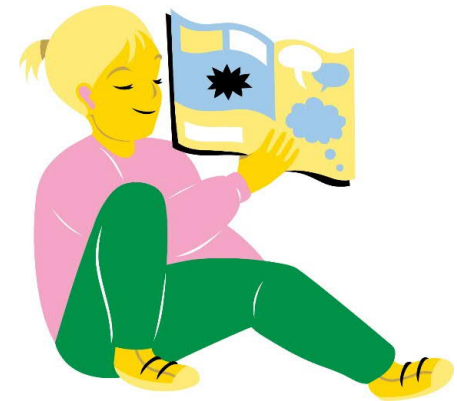
Oppilaat täyttävät ystäväkirjan sivun omilla lempiasioillaan ja omilla vahvuuksillaan tai muilla positiivisilla puolillaan.

Sivuista kootaan luokan yhteinen ystäväkirja. Tehtävän avulla oppilas oppii kertomaan hänelle tärkeistä asioista ja omista toiveistaan, jolloin hän tulee harjoitelleeksi positiivista itsearviointia ja omien vahvuuksiensa tunnistamista.

Sivun kysymykset voi koota myös yhteiselle sähköiselle kirjoitusalueelle, jolle jokainen oppilas täyttää oman sivunsa. Sähköistä versiota tehdessä muista kopioida (voi myös nimikoida) kysymyssivuja dokumenttiin valmiiksi tarpeeksi monta!

Voitte myös koota oman Ystäväkirjan sivun, jossa käytätte oppilaiden omia kysymysideoita.

- Valmis Ystäväkirjan sivu löytyy esimerkiksi: [Minästä kiinni - oppimateriaalista](https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/wp-content/uploads/sites/179/2021/02/Minasta-kiinni-oppimateriaali.pdf) (sivu 55): <https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/wp-content/uploads/sites/179/2021/02/Minasta-kiinni-oppimateriaali.pdf>

Ympäristö ja luonto

Metsän eläimet

Tutustukaa yhdessä erilaisiin metsän eläimiin kirjojen avulla.

Valitkaa jokainen oma lempieläin, josta piirrätte tai maalaatte kuvan.

Keksikää eläimestä lyhyt tarina, jonka opettaja voi tarvittaessa kirjoittaa ja lukea muille.

Tehkää keksimästänne tarinasta esitys.

Suosittelavaa materiaalia:

Kiertävä luontokoulu: <https://kiertavaluontokoulu.fi/metsa/>

Suosittelavaa kirjallisuutta:

Metsän eläimet (Helgestad, A.) tai *Metsän eläimiä, Takapihalta alkaa seikkailu* (Tuormaa, M. & Laine, M.)

Metsäretkellä

Lukekaa lasten kanssa metsään liittyvä kirja. Keskustelkaa, mitkä kirjan teemoista (esimerkiksi luonto, kierrätys, retkeily, liikenneasiat) lapsia kiinnostivat. *Miten kirjan teemoja voisi käsitellä lasten kanssa lisää?*

Hyödyntäkää kirjan sanastoa yhteisessä toiminnassa (suomen kielen vahvistaminen).

Suunnitelkaa ja toteuttakaa retkileikki lasten kanssa. Dokumentoikaa leikki.

Toteuttakaa metsäretken äänimaisema itse soittimilla tai Nuottiniitty-sovelluksen avulla

Metsässä voi sataa lunta. Toteuttakaa Lumihiutaleiden tanssi (musiikkina esim. Tsaikovskin Pähkinänsärkijä).

Kirjasuositus: *Kolmikko metsäretkellä* (Nilsson Thore, M.)

Aarteita luonnosta

Tehdään metsäretki ja kerätään aarteita esimerkiksi:

- parin kanssa padin avulla kuvaamalla
- piirtämällä
- merkitään oma lempipaikka/lempimaisema metsäretkellä ja näytetään/dokumentoidaan se luokkakavereille

Kerätään metsästä löydetyt aarteet (kivi, käpy, sulka) ja tehdään niistä näyttely oppimisympäristöön. Kirjoitetaan pienet tarinat/esittelytekstit näyttelyn aarteille

Aarre voi olla myös äänimaisema. Kuunnellaan metsän ääniä ja nautitaan niistä.

Kirjasuositus: *Aarteitani Suomesta. My Favourite Finnish!*

Runot

Runoraati

Alkukeskustelu/haastattelu lapsiryhmän kanssa aiheesta: *Mikä on runo?*
Mistä runon tunnistaa?

Valitaan yhteinen aihe, esimerkiksi linnut. *Mitä lintuja tunnistatte? Mitä tiedätte linnuista?* Kirjataan ylös lasten ajatuksia.

Kuunnellaan lintuihin liittyvä äänimaailma (esimerkiksi Papunetin äänipankista). *Mitä ääniä tunnistatte? Miltä ne kuulostavat?*

Tutustutaan yhdessä esimerkiksi kolmeen lintuteemaiseen runoon.

Pidetään Runoraati, jossa valitaan luetuista runoista äänestämällä mieluisin jatkotyöstön kohteeksi. Valitusta runosta haetaan lisää tietoa ja kuvitetaan runo yksin/pareittain/ryhmässä.

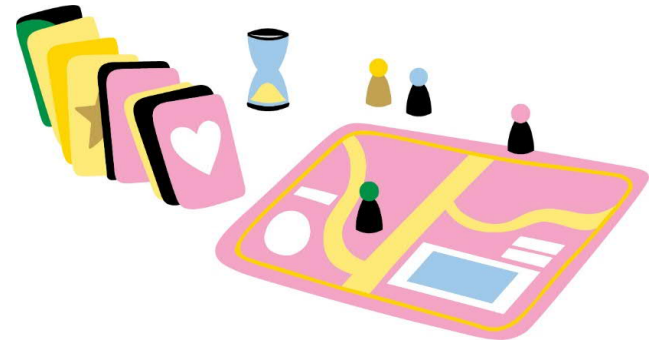
Yhden runon työstäminen

Luetaan tuttua runoa lapsiryhmän kanssa uudelleen rytmisesti painottaen ja yhdistäen siihen yhdessä ideoiden liikunnallisia osioita.

Miltä tuttu runo näyttäisi kuvina? Pilkotaan runo osiin ja muutetaan runon eri vaiheet kuviksi maalaamalla/ piirtämällä osat yksin/pareittain/ryhmissä. Runon kuvitus siirtyy taiteeksi oppimisympäristöön.

Harjoitellaan eri tekstilajien rinnakkaista käyttöä ja muutetaan tuttu runo esimerkiksi tarinaksi, uutiseksi tai sarjakuvaksi yksin/pareittain/ryhmissä. Esitellään ja dokumentoidaan valmiit työt ryhmässä.

Tehdään tutusta runosta hassunkurinen runo. Vaihdetaan runon verbit/adjektiivit/substantiivit/uusiin. Huomataan että jo yhtä sanaa/yhden sanaluokan sanoja vaihtamalla runon sisältö muuttuu toiseksi.

Sanojen metsästys runoon

Tehdään retki lähipuistoon, -metsään tai –ympäristöön ja etsitään sanoja.

Otetaan mukaan kori tai pussukka, paperilappuja, kyniä sekä retkieväät.

Valitaan ryhmän kanssa yhteinen teema, esimerkiksi linnut, ötökät tai puut.

Päätetään yhdessä, kerätäänkö esimerkiksi adjektiiveja, verbejä vai substantiiveja, jotka sopivat valittuun teemaan.

Jos kerätään esimerkiksi lintuihin liittyviä verbejä, voidaan pohtia: *Miltä linnut kuulostavat? Miten ne äännelevät?* (raakkuu, visertää, piipittää)

Kirjoitetaan sanat muistiin lapuille yksin/pareittain/yhdessä ja kerätään ne koriin/pussukkaan mukaan jatkotyöstämistä varten.

Juhlitaan lopuksi eväiden kera sitä, kuinka paljon sanoja löydettiin. Kirjoitetaan sanojen avulla päiväkotiin tai kouluun palattua runoja yksin/pareittain/ryhmissä/. Esitellään ja dokumentoidaan runot.

